

Rammeplaner for kirkelig undervisning og læring

Felles innledning

Rammeplanene for kirkelig undervisning og læring forholder seg til [Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del](#) (PFKUL-OD), og har som funksjon å konkretisere innholdet og gi retning for utforming av lokale planer for forskjellige aldersgrupper (PFKUL-OD, s. 13).

Rammeplanene presenterer prinsipper for aktivitetstilbudet for hver aldersgruppe, som menigheten skal bruke som retningsgivende i arbeidet med å utforme og videreutvikle aktiviteter i sin lokale plan for kirkelig undervisning og læring. De konkretiserer punkter i de tre innholdselementene *Bibel, tekst og tolkning*, *Kirkens kultur og tradisjon*, og *Kristen tro i praksis*.

Erfaringsmål

Konkretiseringen av innhold i rammeplanene skjer for det første gjennom eksempler på erfaringsmål. De viser at praksisene i seg selv er viktig innhold. Erfaringsmålene handler om noe vi gjør, og om det vi bruker til å gjøre det, for at det skal kunne skje læring. Det vi gjør, skal være deltakende og dialogiske aktiviteter, der vi får betydningsfulle møter med utvalgte deler av innholdet i kristen tro og tradisjon. I erfaringsmålene blir deltakerne beskrevet som aktive subjekter.

Disse målformuleringene sier ikke noe om hvilken kompetanse deltakerne skal ha til slutt, eller hva de skal ha kunnskap om som et resultat av undervisningen. Kirkens læringsfellesskap skal være for alle, uavhengig av hvilket potensial den enkelte har for å lære. Undervisningen skal likevel utfordre, både dem som kjenner innholdet godt fra før og dem som ikke gjør det, både dem som lett forstår sammenhengene og dem som ikke gjør det.

Erfaringsmålene er ikke uttømmende for hva som er gode arbeidsmåter eller mål. Listene skal heller ikke forstås som krav til hva som må gjøres i menighetenes undervisningsarbeid. Medarbeidere i hver menighet kan bruke erfaringsmålene som utgangspunkt for arbeidet med å legge fram innholdet for deltakerne, og finne arbeidsmåter som er inkluderende, engasjerende, motiverende og dialogorienterte.

Tolkningskompetanse

Under temaet Bibel, tekst og tolkning lister rammeplanene opp noen strategier for å utvikle deltakernes tolkningskompetanse. I kirkelig undervisning og læring forstår vi tolkningskompetanse som evnen til å forstå og bruke Bibelen som hellig og normativ tekst, kilde til kunnskap om kristendom og til å forstå eget liv, kirken og samfunnet. Det inkluderer også forståelsen av sammenhengen mellom enkeltfortellingene og den store fortellingen i Bibelen. Tolkningskompetanse styrkes blant annet av erfaring med ulike typer tekster, kunnskap om hvordan de er lest og brukt, og hvordan dette har endret seg over tid.

Samisk

Lokal plan beskriver hvordan samiske språk, livsanskuelse, kulturuttrykk og trospraksiser er en del av menighetens undervisning og læring. Dette skal bidra til å oppfylle de tre formålene omtalt i PFKUL-OD s. 48. Samisk kristenliv løftes fram som eksempler på kirkens mangfoldige fellesskap. Samisk kultur og tradisjoner kommer ulikt til uttrykk i områder med ulik grad av samisk tilstedeværelse og historie. Lokal plan sikrer at samiske språk er aktivt i bruk også i menigheter som ikke har samisk som hovedspråk. Eksempler på slik bruk er at konfirmantsamlinger avsluttes med velsignelsen både på norsk og et samisk språk, og at koret inkluderer samiskspråklige salmer i repertoaret. I områder hvor samisk er dagligspråk, skal samiske bibeltekster og fortellinger være en integrert del av undervisningen. Det bør tilrettelegges for at alle får møte bibeltekstene på sitt morsmål.

Progresjon

Rammeplanene for de ulike aldersgruppene legger opp til en form for generell progresjon i innhold og arbeidsmåter, som ikke avhenger av at de samme deltakerne deltar over tid. Alle kan delta i kirkelig undervisning og læring, uansett tidligere erfaring og kunnskapsnivå. Progresjonen i kirkelig undervisning og læring skal i mindre grad ta hensyn til hva som har vært innhold og temaer i tidligere aldersgrupper, og i større grad ta hensyn til momenter som:

- deltakernes modning og utvikling
- hvordan identitet og tro dannes i den bestemte aldersgruppen
- eksistensielle spørsmål for aldersgruppen
- behovet for henholdsvis fordypning og bredde i undervisning og læring for den aktuelle gruppen som møtes
- hvilken tolkningskompetanse den enkelte har med seg fra før, herunder evnen til kritisk tenkning

Foresatte og faddere

Foreldre og faddere har sammen med menigheten og hele kirken fått et ansvar for opplæring (PFKUL-OD, s. 70). Lokale planer konkretiserer hvordan menigheten vil bekrefte og støtte opp om den læring som skjer i hjemmet. Dette gjelder særlig fram til religiøs myndighetsalder (15 år). Rammeplanene gir eksempler på slike aktiviteter. Foresatte, øvrig familie og faddere er fortsatt viktige personer i ungdommenes liv etter religiøs myndighetsalder, og de bør derfor inkluderes i planene også for eldre ungdommer.

Rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 6–12 år

Barn i alderen 6–12 år leker, lærer og skaper. De utforsker nye måter å være sammen på, og oppdager stadig større deler av verden. De er nysgjerrige på kunnskap, og undrer seg, også der svar er vanskelig å finne. Slik lærer de. I kirken skal barna få erfare at det er lov å stille alle slags spørsmål og reflektere over dem.

6–12-åringene trenger gode forbilder i tro og liv. Det kan de finne hjemme, i kirkens fellesskap og når de lærer om personer i Bibelen og om personer som har formet kirken lokalt og globalt.

Kirkens aktiviteter skal bygge vennskap og inkluderende fellesskap, skape opplevelser av mestring og la barna utvikle sine interesser og uttrykksformer. Gjennom aktiv medvirkning kan de oppleve seg sett og hørt, og slik styrkes deres tilhørighet i menighetsfellesskapet. Lokale planer legger til rette for kontinuitet inn i ungdomsarbeidet.

Aktiviteter for aldersgruppen 6–12

Alle døpte og interesserte barn bør inviteres til et inkluderende opplegg på tvers av interesser og funksjonsnivå minst annethvert år.

Aktiviteter som skjer ukentlig til månedlig, bør være en grunnleggende del av tilbudet til aldersgruppen. Eksempler er aktiviteter i SFO-tid, etter skoletid eller barnekor. Fellesskap og lek har en sentral plass i slike aktiviteter. Enkeltprosjekter gir rom for involvering i planlegging og gjennomføring av menighetens hovedgudstjeneste. Eksempler på dette er leir, Tårnagenthelg og Lys våken.

Noen av aktivitetene bør være møteplasser på tvers av generasjoner.

Bibel, tekst og tolkning

For at barna skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- lytte til, undre seg over og arbeide med et bredt utvalg bibelfortellinger
- erfare at Bibelen finnes på mange språk, og brukes av mennesker over hele verden
- utforske Bibelen som en samling av forskjellige tekster
- utforske ulike framstillinger av Bibelen som en stor fortelling fra skapelse til nyskapelse
- identifisere styrker og svakheter ved Bibelens helter, både kvinner og menn
- reflektere over hvordan trekk ved dagens samfunn har røtter i Bibelen
- finne, og øve på, bibelord som formidler håp

Sentrale temaer og utvalgsriterier:

Bibeltekstene skal til sammen presentere et mangfoldig persongalleri fra både Det gamle og Det nye testamentet. Det kan gjelde både sentrale og mer ukjente personer i bibelhistorien, helter og skurker, personer som mislykkes og reises opp, og som kan være forbilder for barnas tro og liv. Samiske språk er en sentral del av språkmangfoldet som skal erfares. Utvalget består også av:

- Bibelfortellinger som gir en bred forståelse av hvem Jesus er
- Høytidsfortellinger (jul, påske og pinse). Påskefortellingen bør vektlegges som en helhetlig fortelling.
- Bibeltekster som tar opp kamp for rettferdighet og vern om skaperverket
- Bibeltekster som berører barnas eksistensielle spørsmål
- Fortellinger som har potensial til å gi motstand og kritisk refleksjon

Strategier for å utvikle barnas tolkningskompetanse:

- Barna får gode muligheter til å undre seg og bearbeide sine inntrykk av fortellingene og tekstene, og finne egne tilknytningspunkter til dem.

- Bibelen presenteres som en kilde til mening og tro for mange mennesker.
- Barna får lære om kjennetegn på Det gamle og Det nye testamentet og bibelske sjangre som evangeliene, brevlitteraturen og de poetiske bøkene.
- Barna får utforske de sporene Bibelen har satt i dagens samfunn og kirkeliv.

Kirkens kultur og tradisjon

For at barna skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- utforske kristne symboler, særlig med utgangspunkt i lokal kirkekunst og samisk kristenliv
- oppleve, og selv ta del i, skapende og kulturelle aktiviteter i kirkens regi
- synge salmer og sanger, og utforske og oppleve et mangfold av stiler, epoker og språk som finnes i salmeboka
- delta i pilegrimsvandringar eller andre aktiviteter i naturen
- utforske samiske trosuttrykk og fortellinger, og markere samiske merkedager
- utforske kirkebygningen og kirkegården, også i et historisk perspektiv
- observere og fortolke kunst som formidler bibeltekster, også fra kirker i lokalmiljøet
- sammenligne lokale kirker og lokal kirkekunst med kirker og kunstuttrykk fra andre deler av landet og verden
- møte fortellinger om personer som har hatt betydning for kirken, lokalt og globalt, også i et diakonalt perspektiv

Lokale kulturuttrykk og trosuttrykk kan fungere som et utgangspunkt for å vise at kirken er lokal, nasjonal, global og mangfoldig. Menighetens samarbeidspartnere i andre deler av verden, for eksempel via misjonsorganisasjoner, kan fungere som kilde til eksempler på andre kristne kulturuttrykk. Samisk kristenliv er en del av det nasjonale mangfoldet. Andre kulturuttrykk og tradisjoner som viser til et mangfold i trosuttrykk i Norge, slik som kvenske, skogfinske og andre minoritetskulturer, bør inkluderes.

Kristen tro i praksis

For at barna skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- delta aktivt i menighetens gudstjenester, også i forberedelsene
- øve på Vår Far, trosbekjennelsen og andre sentrale liturgiske tekster
- ta del i forskjellige liturgier, salmesang og musikalske uttrykk, og i fortolkende arbeid med liturgiske tekster
- reflektere og undre seg over hvordan kristen tro kommer til uttrykk i sakramentene dåp og nattverd
- samtale om tro, og jobbe med å finne et språk for egen tro
- be på ulike måter
- delta i lokale høytidstradisjoner
- bruke kirkeårskalendere med de liturgiske fargene, og gjøre kirkeårsrelaterte aktiviteter, for eksempel til advent, faste og påske, i kirken og hjemme
- delta i diakonale handlinger, lokalt og globalt, og være med på å utfordre andre

- reflektere over relevante etiske problemstillinger i lys av kristen etikk, kristent menneskesyn, idealer om et inkluderende fellesskap og vern om skaperverket
- reflektere over begravelsesritualet og minnepraksiser, og hva de kan bety for etterlattes sorg og håp

Foresatte og faddere

Hjemmet er en viktig arena for formidling av tro, og et sted hvor barna erfarer levd tro. Derfor er samarbeidet med hjem og faddere viktig. Foresatte, familie og faddere inkluderes i lokale planer. Menigheten kan:

- gjøre noen av aktivitetene til en del av møtepunkter på tvers av generasjoner
- gi deltakerne diakonale utfordringer som de må løse i samarbeid med familie og faddere
- dele ut litteratur, sanghefter, aktivitmateriell og andre ressurser som kan leses eller tas i bruk hjemme
- oppfordre foresatte til å ta i bruk kristne praksiser hjemme, slik som aftenbønn og bordbønn, og samtale om tro
- invitere til foresatte- og faddersamlinger i tilknytning til aktivitetene for barn, med overlappende temaer og innhold

Rammeplan for konfirmasjonstiden

Konfirmanter kommer til kirken med ulik erfaring, bakgrunn og motivasjon. I konfirmasjonstiden blir de invitert til å utforske hva troen betyr for dem selv og for fellesskapet, blant annet ved å delta aktivt i praksiser og fellesskap, og ved å reflektere og undre seg sammen med andre. Konfirmanter møter evangeliet om Jesus og opplever kristen tro og kirkens tradisjoner, og slik blir de kjent med et kristent språk for å tolke livet.

Konfirmasjonstiden er kirkens hovedsatsing for ungdom. Gjennom konfirmasjonstiden skal konfirmannten oppleve både bredde og fordypning i undervisning og læring om kristen tro. Konfirmasjon har en lang tradisjon i Den norske kirke. Ordet konfirmasjon (*confirmare*) viser til Guds løfter ved dåpen, og at konfirmannten kan få styrke sin kristne tro, sin kunnskap om troen og sin plass i troens fellesskap.

Rammer for konfirmasjonstiden

- Menighetene inviterer til konfirmasjon det året ungdommene fyller 14 år, og konfirmasjonstiden avsluttes vanligvis det året konfirmannten fyller 15 år.
- Konfirmasjonstiden omfatter normalt 60 timer fordelt over åtte måneder, og avsluttes med konfirmasjonsgudstjenesten.
- Konfirmasjonstiden inneholder minimum åtte møtepunkt med menighetens fellesskap. Minst fem av dem er gudstjenester. Dette inngår i omfanget på 60 timer.
- Konfirmantleir er en viktig samværsform som bør prioriteres i lokal plan for konfirmasjonstiden. Inntil åtte timer pr leirdøgn inngår i timetallet. Disse timene skal ikke utgjøre mer enn 60 % av konfirmasjonstidens totale omfang.
- Alle som ønsker det, er velkommen til å delta i konfirmasjonsarbeidet. Dåp er en forutsetning for å delta i den avsluttende forbønns-gudstjenesten. Konfirmanter som ikke er døpt, får tilbud om dåp.
- Deltakere som har behov for tilrettelegging, skal få dette.
- I menigheter hvor samisk språk er en del av dagliglivet, skal det, så langt det lar seg gjøre, være mulig å gjennomføre hele konfirmasjonstiden på samisk.
- Samisk kirkeråd arrangerer årlig en samisk konfirmantleir som er tilgjengelig for alle konfirmanter med samisk tilhørighet. Menighetene skal gi alle konfirmanter informasjon om denne.
- Døvekirken arrangerer nasjonal tegnspråklig konfirmantleir.
- Konfirmantene får gode muligheter for å medvirke i å utforme og evaluere aktiviteter og temaer.

Bibel, tekst og tolkning

For at konfirmantene skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- oppleve, og arbeide fortolkende med, mange ulike bibelfortellinger
- finne fram i Bibelen i bokform og på nett
- øve på metoder for å lese og tolke Bibelen
- lete etter sammenhenger og helhet i Bibelen som tekstsamling, særlig mellom fortellinger om skapelse, syndefall, frelse og gjenopprettelse

- lete etter tilknytningspunkter mellom bibeltekster og dagens samfunn eller egne erfaringer
- delta i forberedelse av prekener og andakter
- reflektere over regler, normer og verdier i Bibelen og hvordan disse kommer til uttrykk i vårt samfunn, slik som De ti bud, den gylne regel, det dobbelte kjærlighetsbudet og Herrens bønn
- lytte til fortellinger om hvordan Bibelen former menneskers liv og tro
- uttrykke seg kreativt om tro, håp og livstolkning, i møte med bibelske, liturgiske og andre tekster

Sentrale temaer og utvalgsriterier:

- Bibeltekster som ligger til grunn for hvordan kristen tro forstås og leves i dag
- Bibeltekster som berører konfirmantenes eksistensielle spørsmål
- Profetiske og etiske bibeltekster om kamp for rettferdighet og vern om skaperverket
- Tekster som uttrykker og utfordrer gudsbildene våre

Strategier for å utvikle konfirmantenes tolkningskompetanse:

- Konfirmantene skal få mulighet til å bli godt kjent med fortellingen om Jesu liv, død og oppstandelse, dens sentrale rolle i kristen tro, og hva den kan bety for dem.
- Konfirmantenes egne liv og erfaringer brukes som viktige tilnærmingpunkter til tolkningsarbeidet. Deres rolle som aktive deltakere i arbeidet med fortolkning anerkjennes, veiledes og styrkes.
- Evne til kritisk tenkning anerkjennes og styrkes som en viktig del av fortolkningen.
- Kunnskaper og ferdigheter som konfirmantene har med seg, for eksempel fra hjem og skole, aktiveres på meningsfulle måter.

Kirkens kultur og tradisjon

For at konfirmantene skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- delta aktivt og reflekterende i tradisjoner knyttet til gudstjenester, høytider, faste, pilegrimsvandring, bønnepraktiser, ritualer og lokale tradisjoner
- synge salmer og sanger fra ulike tradisjoner, og utforske ulike kirkemusikalske uttrykk
- bidra med egne skapende uttrykk i konfirmantsamlinger eller gudstjenester
- gjøre seg kjent med lokale kirkebygg og deres historie
- lete etter og reflektere over sammenhenger mellom lokal kirkehistorie og nasjonale og globale utviklingstrekk i kirke og samfunn, for eksempel med tanke på kristningstid, lovverk, reformasjon, lekmannsbevegelse, nasjonsbygging og fornorskning, velferdssamfunn og byutvikling
- møte flere ulike kristne tradisjoner fra kulturer i Norge og i verden, også urfolks- og minoritetskulturer, med særlig vekt på samiske trosuttrykk og samisk livsanskuelse

Kristen tro i praksis

For at konfirmantene skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- delta flere ganger og over tid i ulike trospraktiser

- delta aktivt i gudstjenester, andre liturgiske samlinger og ritualer, og utforske og bli kjent med gudstjenestens liturgi og oppbygning
- øve på Vår Far, trosbekjennelsen, andre tekster og bibelsteder, på sine språk
- be på ulike måter
- delta i diakonale praksiser, bidra i Fasteaksjonen og finne egne uttrykk for nestekjærlighet, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket
- høre om menighetens misjonsprosjekt
- delta i fellesskapsbyggende aktiviteter
- oppleve menighetens og samarbeidsorganisasjonenes ungdomsarbeid
- samtale om kristendommen som trossystem, og utforske sammenhenger mellom ulike deler av teologien, for eksempel treenighet, skapertro, forvalteransvar, menneskesyn, det dobbelte kjærlighetsbud, synd, nåde og forsoning
- stille eksistensielle spørsmål, lete etter svar i kristne kilder til livstolkning og livsmestring, tenke kritisk, og sette ord på egen tro og tvil
- reflektere over temaer som identitet, vennskap, kropp, seksualitet, samliv, livsglede, psykisk helse og rus, i lys av kristen tro og livstolkning
- reflektere over etiske problemstillinger og om vårt individuelle og felles ansvar for skaperverket og medmennesker

Foresatte og faddere

Foresatte og faddere inkluderes i lokale planer. Menigheten kan:

- sørge for god informasjon og tett dialog med foresatte, blant annet for å sikre at den enkeltes behov for tilrettelegging blir ivaretatt
- oppfordre foresatte og faddere til å være frivillige på kirkens aktiviteter, og delta på de gudstjenestene konfirmanten er med på
- gi konfirmantene oppgaver som gjøres i samarbeid med familie og faddere
- oppfordre foresatte og faddere til å samtale videre med konfirmanten om temaer som er tatt opp i undervisningen
- ha parallell undervisning for voksne med tilsvarende temaer som konfirmantenes
- bidra til at konfirmasjonsdagen blir en høytidsdag for hele familien og fadderne

Rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 13–19 år

Ungdomstiden er en brytningstid som for mange handler om å finne tilhørighet, finne ut hvem man er og stå på egne bein. Kirken kan være et trygt fellesskap der ungdom får være seg selv, stille spørsmål og bli tatt på alvor. Ungdom bør få være med i et inkluderende og engasjerende miljø, som gir mulighet til å utforske tro og liv på meningsfulle måter.

Ungdommene skal få oppleve at erfaringer i deres egne liv blir anerkjent, og at kristen tro og kirkens fellesskap er ressurser i møte med utfordringer. Deres egne tanker, spørsmål og erfaringer er et sentralt utgangspunkt i undervisningen. Ungdommenes selvbylde kan formes av troen på Guds ubetingede kjærlighet. Fortellingene om Jesu liv, død og oppstandelse kan gi mening, håp og retning i ungdommenes liv.

I kirken skal ungdommene få tillit og ansvar for å medvirke i og styre sine egne aktiviteter, og ta initiativ selv. Kirkens tilbud for ungdom bør være en inkluderende arena for mestring, og et

sted hvor man ikke blir målt på prestasjon. Ungdommene kan også få være ledere i ulike sammenhenger. De kan få ta del i kirkens fellesskap på vante eller nye måter. Fordypet kunnskap kan gi nye perspektiver på det de har med seg fra hjem og skole, og en motstandsdyktig tro som tåler og modnes i livets utfordringer. Det kan også gi et grunnlag for kritisk tenkning og for dialog.

Aktiviteter for aldersgruppen 13–19

Fellesskapsbyggende aktiviteter er grunnleggende for tilbudet for aldersgruppen. Eksempler er ungdomskvelder, leirer og turer. Ledertrening og samtalegrupper er viktige tilbud til noen av ungdommene. Fellesskapet skal være åpent for dem som ikke ønsker å bidra like aktivt. Det må finnes tilbud for dem som trenger små og stabile grupper.

I gudstjenester og andre samlinger får ungdommer medvirke og øve seg på å ta ansvar. De kan få delta i forberedelser og gjennomføring av aktiviteter for egen eller andre aldersgrupper, for eksempel som ungdomsledere. Demokratiske arenaer, slik som råd og utvalg som skal representere ungdom, er arenaer for læring, ansvar og medvirkning.

Bibel, tekst og tolkning

For at ungdommene skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- finne fram i Bibelen i bokform og på nett
- øve på metoder for å lese og tolke Bibelen
- delta i forberedelse av prekener og andakter, og eventuelt holde dem selv
- uttrykke seg på kreative måter, der de kan bruke egne liv og erfaringer i arbeidet med bibeltekstene
- reflektere over hvordan trekk ved dagens samfunn har røtter i Bibelen
- lete etter spor av Bibelen i populærkulturen
- sammenligne kristne og jødiske, eventuelt også islamske, fortolkninger av fortellinger og tekster i Det gamle testamentet
- diskutere Bibelens troverdighet som kilde til historisk kunnskap og rolle som normativt grunnlag for kristen tro

Sentrale temaer og utvalgskriterier:

- Bibelens store fortelling
- Bibeltekster om Jesu lære, liv, død og oppstandelse
- Bibelfortellinger om personer som var utstøtt og marginalisert
- Bibeltekster som berører ungdommenes eksistensielle spørsmål
- Profetiske og etiske bibeltekster om kamp for rettferdighet og vern om skaperverket
- Tekster som utfordrer gudsbildene våre og åpner for reaksjoner og kritisk refleksjon
- Eksempler på tekster som er utfordrende å oversette til norsk og samiske språk

Strategier for å utvikle deltakernes tolkningskompetanse:

- Ungdommenes liv og erfaringer brukes som utgangspunkt for tolkning.
- Bibeltekstene leses også i lys av samisk livsanskuelse.
- Evne til kritisk tenkning anerkjennes og styrkes som en viktig del av fortolkningen.

- Kunnskapene og ferdighetene som ungdommene har med seg, for eksempel fra hjem og skole, aktiveres på meningsfulle måter.

Kirkens kultur og tradisjon

For at deltakerne skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- delta i feiring/markering av merkedager i kirkeåret, for eksempel Maria budskapsdag / Márrjábeaivi / Maarjean biejjie / Márjjebiejvve, bots- og bønnedag og skaperverkets dag
- lete etter og reflektere over sammenhenger mellom kirkehistoriske hendelser og trekk i dagens samfunn og kirke
- bruke maktkritiske tenkemåter for å reflektere over kirkens rolle i samfunnet, historisk og i nåtiden
- synge salmer og sanger fra ulike tradisjoner
- utforske kirkemusikkens rolle som bærer av kultur, tradisjoner og liturgi
- reflektere over kirkens rolle i markeringen av overgangsriter
- utforske egen og fellesskapets tro gjennom å bearbeide og nyskape kunst- og kulturuttrykk
- reflektere over hvordan omsorg, inkludering og sosial rettferdighet er en del av kirkens diakonale praksis

Kunst- og kulturuttrykkene som er i bruk, skal vise at kirken er global, har en lokal forankring, og har et stort mangfold mellom kulturer, konfesjoner og spiritualitetstyper.

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for ungdom. Samiske språk er i jevnlig bruk også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Lokal plan konkretiserer også hvordan nasjonale minoriteters kultur og språk inngår.

Kristen tro i praksis

For at ungdommene skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- lytte til ulike former for forkynnelse og be på ulike måter
- bruke liturgiske elementer til å forme sine egne gudstjenester og samlinger, og slik bli kjent med gudstjenestens oppbygning og liturgi, og nytolke dem
- delta i fellesskapsbyggende aktiviteter, og bidra på sin måte i fellesskapene
- engasjere seg i misjonale og/eller diakonale prosjekter i menigheten eller hos samarbeidspartnere
- stille eksistensielle spørsmål, lete etter svar i kristne kilder til livstolkning og livsmestring, tenke kritisk, og sette ord på egen tro og tvil
- reflektere over, samtale og uttrykke seg kreativt om sentrale kristne begreper som nåde, tilgivelse og forsoning, og om troens betydning for identitet, tilhørighet, psykisk helse, selvbylde og selvfølelse og hvordan vi forholder oss til mennesker og skaperverk
- reflektere over sammenhenger mellom tro/livssyn, etikk, verdier og valg, og samtale om temaer som rus, seksualitet og grensesetting
- vurdere ulike argumenter for og mot Guds eksistens og kristendommens trossystem

- delta i dialogiske samtaler med ungdommer som tilhører andre religioner og livssyn
- delta på demokratiske arenaer, slik som medvirkningsmøter, ungdomsutvalg og kirkevalg

Foresatte og faddere

Ungdommer over 15 år har nådd den religiøse myndighetsalderen. Foresatte og faddere er likevel sentrale personer i ungdommenes liv og læring, og inkluderes i lokale planer.

Menigheten kan:

- oppfordre foresatte og faddere til å samtale med ungdommen om å bli konfirmant
- invitere til samlinger, for eksempel om konfirmasjonstiden og om temaer knyttet til rollen som foreldre og foresatte
- invitere foresatte til å gi innspill til hva som oppleves viktig for deres ungdom og for ungdomsmiljøet
- oppmuntre foresatte og faddere til å være frivillige på kirkens aktiviteter